

Bestuursopdracht aan Dagelijks Bestuur van Regio Twente

Algemene gegevens

Projectnaam	Deelprogramma Fonds Innovatie in Gemeenten
Bestuurlijk opdrachtgever	Portefeuillehouder Innovatie, P. den Oudsten
Ambtelijk opdrachtgever	Secretaris directeur, T. Vos
Projectleider	Programmamanager T. Windmulder
Projectondersteuner	
Projectadviseur - F&C - Comm. - Best./Juridisch - P&O - ..	
Projectnummer	
Looptijd project	Tot voorjaar 2013 (implementatie fonds)
Datum	29 juni 2012

Resultaatschrijving

Achtergrond + Doelen

Doel is om een gedragen voorstel voor de Regioraad te ontwikkelen binnen de kaders van het Regioraadsbesluit van 20 juni 2012.

Kern is om innovatieve initiatieven, op gebied van zorg, veiligheid en duurzaamheid, waar binnen een of meerdere gemeenten vragen/kansen liggen de mogelijkheid van een eenmalige financiële bijdrage te geven.

Inhoudelijk doel van dit deelprogramma is om de Innovatie in Twente in alle 14 gemeenten te laten plaatsvinden. De spreiding van Innovatieve projecten is een meetbaar doel dat de uitkomst van dit deelprogramma dient te zijn. Naast natuurlijk de al geformuleerde smart doelen waarbij het percentage R&D moet stijgen, het regionale product groeit en het aantal Twentse innovatieve projecten stijgt.

Resultaat

- Een voorbereidingsproces waarbij DB leden, gemeenten en andere betrokkenen hun inbreng hebben kunnen leveren;
- Een aantal keuze mogelijkheden die aan het Dagelijks Bestuur worden voorgelegd, waarbij ook de consequenties voor de uitvoering in beeld zijn gebracht;
- Een onderbouwd voorstel voor de Regioraad;
- Een werkwijze die praktisch toepasbaar is na besluitvorming waarbij ook een communicatietraject is opgenomen

Afbakening

Onderdeel van het project zijn niet de andere financieringsmogelijkheden die in het Regioraadsvoorstel worden genoemd (bijvoorbeeld fonds 15 miljoen).

Ook vormt de interne organisatie (wie en waar vindt een toetsing plaats) die gericht is op de effectuering van deze bestuursopdracht geen onderdeel van deze opdracht.

Fasering en werkzaamheden

Eerste fase: gerelateerd aan inwoneraantal of algemeen

In de eerste fase wordt kort en bondig de ontstaansgeschiedenis van het onderdeel 'Innovatie in gemeenten' beschreven. Daarbij aandacht voor bespreking in DB, Regioraad en wethouders EZ. Natuurlijk worden ook andere gremia (bijvoorbeeld informatiebijeenkomsten voorafgaande aan de Regioraad) waar dit onderwerp is besproken meegenomen. Hieruit volgen de inhoudelijke kaders die in het vervolg aan de orde zijn. Op 9 juli jl. heeft het DB Regio Twente ingestemd met het advies van de wethouders Economische Zaken om optie 2 uit te werken.

Optie 1: er wordt gekozen voor trekkingsrechten naar rato van inwoneraantal per gemeente, hierbij worden alle middelen tot een maximum per gemeente verdeeld. Bij een eventuele locale beoordeling van projecten dient rekening te worden gehouden met uitvoeringscapaciteit.

Optie 2: er wordt uitgegaan van inhoudelijke toetsing van voorstellen, waardoor de verdeling van middelen op basis van meest effectieve/innovatieve voorstel wordt gedaan. Ook kunnen criteria als samenwerking en launching customer en betrokkenheid MKB daaraan worden toegevoegd. Bij deze laatste mogelijkheid dient rekening te worden gehouden met uitvoeringskracht die binnen de beschikbare 5 miljoen zal moeten worden bekostigd. Met deze variant is de mogelijkheid dat er geld met geld wordt verdiend groter door cofinanciering of ontwikkeling van nieuwe producten. Deze mogelijkheid is in de Regioraad van 20 juni toegelicht met een voorbeeld rondom domotica in de zorg.

Tweede fase: Uitwerking

Fundamenteel bij de uitwerking is de manier waarop de gelden worden 'verdeeld' naar de 14 gemeenten op basis van optie 2. Er wordt beschreven welke mogelijkheden er zijn. Bij dit onderdeel zullen vooral financiële experts worden betrokken. Deze uitwerking heeft plaatsgevonden met een werkgroep vanuit het ambtelijke overleg Economische Zaken, aangevuld met inhoudelijke experts op het gebied van zorg, duurzaamheid en veiligheid. Het DB is reeds op de hoogte gesteld van de bezetting van deze werkgroep die opties aan het verkennen is. Ook hier worden scenario's geschetst, en wordt ook gebruik gemaakt van kennis over bestaande locale fondsen (zoals in Enschede). Bij deze scenariobeschrijving zullen ook de inhoudelijke locale experts worden betrokken die een goed zicht hebben op mogelijke ontwikkelingen bijvoorbeeld in het locale MKB. Voordat er mogelijkheden zijn om voorstellen in te dienen zal er ook met locale ondernemers (zie communicatie) worden gesproken.

Het voorstel is om in ieder geval vier scenario's aan het DB voor te stellen in een uitgewerkte vorm.

Bij alle vier scenario's is er de mogelijkheid van in meer of mindere mate laughing customer.

1. versterking van de publieke taak van gemeenten.

Voorafgaand aan het sociale domein komen er steeds meer taken op gemeenten af, innovaties die ertoe bijdragen deze ontwikkelingen goedkoper/snel te laten plaatsvinden ontvangen een bijdrage. Doel van het fonds is om nieuwe diensten en producten die economisch zelfdragend zijn of als dienst door overheden of instellingen kunnen worden afgenomen;

2. het beschikbaar stellen van innovatievouchers

Met als kenmerk dat het gaat om veel kleinere bedragen die ook snel en zonder al teveel beoordelingsprocedures wordt toegekend. Er moet worden gedacht aan innovatievouchers van 1.000 tot 5.000 euro voor het MKB. Verschil met huidige provinciale innovatievouchers is dat er wordt voorgesteld dat projecten moeten gericht zijn op de maatschappelijke doelen: duurzaamheid, zorg en veiligheid;

3. innovatiekredieten

Bedoeld voor de financiering van veelbelovende innovatieve projecten die binnen enkele jaren leiden tot nieuwe producten (mogelijk als uitbreiding van het bestaande Enschedese Innovatiefonds naar Twents niveau);

4. alle beschikbare middelen naar één bestemming.

Naast bovenstaande scenario's kan er door de Twentse gemeenten ook worden gekozen voor het inzetten van de middelen voor één doel/project aan de hand waarvan de innovatiekracht van Twente duurzaam, zichtbaar en herkenbaar wordt versterkt.

In bijlage 1 bij deze bestuursopdracht zijn de drie scenario's verder uitgewerkt.

Derde fase: Keuzeprocess

In de derde fase wordt door het DB een van de voorgelegde mogelijkheden gekozen, ook kan er sprake zijn van meerdere mogelijkheden die gezamenlijk worden aangeboden. Voorafgaand daaraan wordt aan de portefeuillehouders EZ gevraagd om een advies te geven tijdens hun geplande bijeenkomst op 11 oktober.

De keuze wordt voorbereid door de ambtelijke voorbereidingsgroep die ook de scenario's heeft opgesteld. Belangrijk is dat deze aanpak voorziet in een lokale behoefte en dus ook voor veertien gemeenten uitvoerbaar en toepasbaar. Ook spelen de uitvoeringskosten van een scenario een rol.

Als dagelijks bestuur zullen we in nauw overleg met de portefeuillehouders Economische Zaken komen tot een aanpak. Het genoemde plan van aanpak zal voor de definitieve start aan de regio raad worden voorgelegd in februari 2013.

Vierde fase: Communicatie

Door de ambtelijke werkgroep wordt u voorgesteld om ruim vóór het openstellen van de postbus waar aanvragen kunnen worden ingediend te communiceren met mogelijke gegadigden. Voordat er daarna wordt gestart met het openen van het loket voor het indienen van voorstellen zal er uitgebreid –via de gemeenten- gecommuniceerd worden met mogelijke gegadigden. Hierbij worden ook voorstellen voorbereid voor communicatie door gemeenten zodat men een handvat heeft waarlangs de communicatie kan plaatsvinden. Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van de expertise van indieners om het gekozen scenario zodanig te beschrijven dat potentiële gegadigden zich optimaal kunnen vinden in de voorstellen. Ook vanuit intermediaire structuren, zoals de Kamer van Koophandel, is men bereid om expertise en tijd te investeren in deze communicatiefase. Het innovatieloket Twente zal het portal zijn voor de toegang tot bijdragen, dat is een uitkomst van het Innovatiesprong traject dat al is afgerond.

Vijfde fase: Beoordeling / Uitvoering

Na afronding van de vorige fases kan er worden gestart met het openen van het loket. Naast het ontvangen van aanvragen zal er ook behoefte zijn aan beoordeling. Na toekenning van bijdragen dient ook zorgvuldig de voortgang te worden gevolgd (zie monitoring).

Beheersplannen

Tijd

Alle afspraken zijn erop gericht om de activiteiten om deze bestuursopdracht uit te voeren binnen de bestaande uren uit te voeren. Niet alleen aan de gemeenten wordt gevraagd om menskracht te leveren, ook intern bij Regio Twente.

Bestuurlijk ligt de eerste verantwoordelijkheid bij de portefeuillehouder Innovatie.

De financiële kaders die zijn vastgelegd inzake het beschikbaar komen van bedragen van Twence zijn uitgangspunt (niet alles in 2012 betaalbaar). Voordat het uiteindelijke advies medio februari/maart in het DB aan orde komt zal er een advies worden gevraagd aan de wethouders Economische Zaken.

Bespreking is in de regioraad van november. Daarna kan de afgesproken lijn worden uitgewerkt en de communicatie voorbereid. Vermoedelijk kan dan in maart/april de verstrekking van gelden via het Innovatieloket Twente worden gestart.

Geld

Alle afspraken zijn erop gericht om de activiteiten van deze bestuursopdracht uit te voeren binnen de bestaande uren uit te voeren. Niet alleen aan de gemeenten wordt gevraagd om menskracht te leveren, ook intern bij Regio Twente.

Bij de uitwerking van scenario's wordt rekening gehouden met uitvoeringskosten, deze worden binnen het beschikbare budget gebracht. Bij alle genoemde scenario's is er sprake van beoordeling van voorstellen waarvoor geen ruimte is in de reguliere uren binnen Regio Twente en gemeenten. Zo mogelijk moet hiervoor zelfs extra expertise worden ingehuurd. Bij de afweging tussen de scenario's zullen de kosten van deze bestuurslasten moeten worden meegenomen.

Monitoring

De monitoring van de gestelde smart doelen vindt plaats in het kader van het programma Innovatiesprong Twente.

Binnen dit deelprogramma wordt expliciet gekeken naar de spreiding van projecten over geheel Twente. Op dat onderdeel vindt een aparte monitoring plaats die tweemaal per jaar wordt aangeleverd.

In combinatie met het opgestelde toetsingskader vormt dit de monitoring van het deelprogramma Fonds innovatie in gemeenten.

Informatie en communicatie

De communicatie over het uiteindelijke voorstel extern start bij het nemen van een beslissing door het DB. Alle communicatie over het indienen van voorstellen zal centraal worden aangestuurd door Regio Twente in nauw overleg met het innovatieloket. Natuurlijk kan deze informatie aanvullend door de 14 gemeenten ook worden verspreid, maar er is sprake van een regionale regie. Voor nadere uitwerking zie beschrijving fase 4 hierboven.

Bijlage bij bestuursopdracht:

Een beschrijving van de door de ambtelijke werkgroep beschreven drie scenario's.

Scenario 1: Een scenario voor besteding van het fonds voor versterking van Publieke taak van gemeenten

Probleemstelling en aanleiding

Gemeenten zien steeds meer taken in het sociale domein op zich afkomen. De uitdaging hierbij is, om lokaal en integraal maatwerk te leveren dat beter aansluit bij behoeften van burgers, beter gebruik maakt van de kracht van een lokale samenleving en daarmee ook leidt tot een kosten-effectievere uitvoering van taken. Naast de al bestaande verantwoordelijkheden op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn dat bijvoorbeeld de transformatie van jeugdzorg en de AWBZ taken, maar ook de nieuwe taken op het terrein van (sociale) veiligheid en arbeidsre-integratie.

Gemeenten staan voor de uitdaging om burgers, zorginstellingen en ondernemers uit de lokale samenleving te verleiden tot het ontwikkelen van nieuwe diensten en producten die aansluiten bij de beweging die gemeenten moeten maken: meer zelfredzaamheid, meer gebruik van de reguliere infrastructuur in wijk en buurt,.

De geschetste ontwikkeling betekent niet alleen een inhoudelijke uitdaging, maar vooral een financiële uitdaging. Gemeenten moeten de kortingen opvangen die bij de overheveling ingeboekt zijn, maar bovenal ruimte vinden om binnen bestaande financiële kaders de enorme vergrijzing op te vangen. Rode draad is het voorkomen van afhankelijkheid van door de overheid gefinancierde voorzieningen, met andere woorden beperk het appel op de vangnetfunctie van de overheid op zowel zorg, inkomen als arbeid. Dit alles door het creëren van een goede voorliggende infrastructuur die uitgaat van het versterken van zelfoplossend vermogen van de samenleving. Innovatieve initiatieven die hier een bijdrage aan leveren zijn zeer welkom.

In veel discussies wordt duidelijk dat gemeenten de benodigde innovaties alleen kunnen sturen als ze de mogelijkheid hebben om financiële prikkels te geven of met behulp van lokale budgetten te sturen.

Doelen van het fonds

Een fonds innovatie in gemeenten zou moeten aansluiten bij voornoemde probleemstelling en nadrukkelijk tot doel moeten hebben om activiteiten te stimuleren. Die leiden tot:

- Beheersbaar houden van uitgaven van gemeenten in het sociale domein
- Het stimuleren van nieuwe vormen van dienstverlening die goedkoop zijn, maar leiden tot effectieve zorg en grote klanttevredenheid.

Het rendement van fonds wordt primair gedefinieerd in termen van maatschappelijk nut en kostenbeheersing van publieke middelen.

Het fonds beoogt om nieuwe diensten en producten die economisch zelfdragend zijn of als dienst door Nederlandse lokale overheden of instellingen kunnen worden afgenomen.

Inzet:

Het fonds zou ingevuld kunnen worden met een stevige inhoudelijke lijn. Hierbij kan worden gedacht aan een inkleuring die door de inhoudelijke disciplines wordt aangereikt: bijv. de veiligheidsregio, of bestuurlijk afstemmingsoverleg Wmo, Bestuurscommissie PG (inhoudelijke kaders).

Voorgesteld wordt om met relatief kleine bedragen te werken, waarmee initiatieven kunnen worden uitgewerkt tot een maatschappelijke business case (wat het aannemelijk maakt dat het initiatief kansrijk en zelffinancierend is). Na positieve beoordeling kan een eerste bijdrage worden gevolgd door een startdotatie.

Overwogen kan worden om een deel van de middelen te bestemmen voor jaarlijkse stimuleringsinitiatieven (bijv. een beurs of contactmoment).

Wat voor soort activiteiten worden gesteund?

Voorbeeld 1: de firma in Oldenzaal ontwikkelt een nieuwe lijn hulpmiddelen waarbij de service door lokale fietsmakers kan worden verzorgd. Tevens ontwikkelt men met hulp van lokale middenstanders een "routemobiel" netwerk voor hulpmiddelen in Twente. Gemeenten profiteren door lagere servicekosten en betere zorg dicht bij huis.

Voorbeeld 2: Een webdesign bureau in Enschede bouwt een "marktplaats" voor buurthulp en diensten. Deze website is zodanig ontwikkeld dat diensten veilig en vertrouwd 'verhandeld' kunnen worden, biedt het ondersteuning bij het zoeken naar goede zorg en levert het ook mogelijkheid om een 'administratie' module voor PGB af te sluiten. Behalve dat laagdrempelige zorg op maat vindbaar en beschikbaar komt, biedt dit mogelijkheden om enorme kostenbesparingen te bereiken door meer inzet van vrijwillige hulp.

Scenario 2. Innovatievouchers

Met een innovatievoucher kunnen in Twente gevestigde ondernemingen bestaande kennis inkopen bij publieke kennisinstellingen en grote bedrijven die veel aan "Research & Development" doen.

Wat: Vouchers voor het laten onderzoeken van een innovatievraag voor product of proces innovatie-> definitie nader specificeren, willen we ons bijvoorbeeld specifiek richten op duurzaamheid / zorg / veiligheid?

Wie: Voor bedrijven, gevestigd in Twente, die staan ingeschreven bij Kamer van Koophandel. Maximaal één voucher per bedrijf.

Hoe: Bedrijven kunnen als ze een innovatievraag hebben een voucher aanvragen en hiermee kennis inkopen bij het kennispark, UT, Saxion, wetenschapswinkel? -> samenwerkingsmogelijkheden uitzoeken. Een ondernemer vraagt een innovatievoucher aan en levert deze vervolgens in bij een kennisinstelling die voor eigen rekening en risico een project uitvoert. Na afloop van het project vraagt de kennisinstelling een subsidie aan voor de gemaakte kosten.

Bedrag: € 2.500 per vouchers, € 250.000 / € 2.500 = 100 vouchers -> voorbeeld

Gelijke verdeling over gemeenten: Voor openstelling informeren alle gemeenten hun bedrijfsleven. Tijdens de 1^e inschrijftermijn wordt gewerkt met een sluitingsdatum. De aangevraagde vouchers worden na sluitingsdatum over de verschillende gemeenten verdeeld. Hierna verdeling van vouchers op volgorde van binnenkomst.

Voorbeeld: Innovatievouchers van Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Scenario 3. Innovatiekrediet

Bedoeld voor de financiering van veelbelovende innovatieve projecten die binnen enkele jaren leiden tot nieuwe producten in de breedste zin: project ideeën, producten, processen

Projecten moeten gericht zijn op de maatschappelijke doelen: duurzaamheid (aansluiten bij duurzaamheidsprogramma Regio Twente) zorg (GGD) en veiligheid. (Vraag hierbij in hoeverre het afwijkt van het Innovatiefonds, geen zaken dubbel doen / geen concurrentie van andere subsidiestromen) Minimaal / Maximaal bedrag per project en Cofinanciering door aanvrager. Bij slagen project -> geld terug betalen, bij mislukken project -> geld kwijtschelden.

Wie: Voor bedrijven, gevestigd in Twente. Eén project per bedrijf.

Gelijke verdeling over gemeenten: Voor openstelling informeren alle gemeenten hun bedrijfsleven. Tijdens de 1e inschrijftermijn wordt gewerkt met een sluitingsdatum. De aangevraagde vouchers worden na sluitingsdatum over de verschillende gemeenten verdeeld. Hierna verdeling van vouchers op volgorde van binnenkomst.

Voorbeeld van bestaande fondsen die met innovatiekredieten werken: Innovatiefonds MKB+ van Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie ->www.agentschap.nl, Zinnergy Innovatiefonds van Gemeente Enschede (bestaande fonds van Enschede dat ook gericht is op economische en maatschappelijke doelen).

Scenario 4. Alle beschikbare middelen naar een bestemming

Naast bovenstaande scenario's kan er door de Twentse gemeenten ook worden gekozen voor het inzetten van de middelen voor één doel. Bijvoorbeeld het inzetten op elektrisch rijden in Twente waar in tegenstelling tot andere Regio's sprake is van 70% van de vervoersbewegingen binnen Twente met maximaal 20 kilometer. Daarmee wordt Twente een trendsetter die als launching costumer duurzaamheid stimuleert. Een ander voorbeeld zijn de drie noordelijke provincies die vanuit gezondheid een langjarig gezondheidsonderzoek faciliteren dat leidt tot meer en snellere innovaties in de zorg.